

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2014/15:46

Fredagen den 14 augusti

§ 1 Ekonomiska och finansiella frågor

Finansminister Magdalena Andersson

Information och samråd inför beslut i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

God morgon! Jag välkomnar er till mötet.

Vi har bara en punkt på dagordningen. Vi inleder med att finansministern gör en föredragning.

Anf. 2 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Tack för möjligheten att hålla detta telefonmöte.

Det handlar om EFSM-mekanismen. Som bekant enades i tisdags tjänstemän i de internationella institutionerna och Grekland om ett memorandum of understanding om ett förslag till överenskommelse. I eftermiddag kommer eurogruppens finansministrar att samlas för att ta ställning till förslaget. Om alla euroländer kan acceptera förslaget kommer ESM-mekanismen, tredje stödprogrammet till Grekland, att inledas. ESM garanteras bara av euroländerna.

På torsdag nästa vecka, den 20 augusti, förfaller lån som Grekland har till ECB. Om eurogruppen i morgon fattar beslut om att Grekland ska få pengar via ESM-mekanismen kommer de att kunna betala lånet den 20 augusti. Men som en säkerhetsåtgärd, alternativ B, om man inte kommer överens till i morgon, har EU-kommissionen lagt fram förslag till rådsbeslut för att kunna använda ytterligare ett brolån från EFSM, den europeiska finansiella stabilitetsmekanismen.

EFSM-mekanismen garanteras av alla 28 länder. Det var den vi diskuterade när vi träffades i somras. Den berör därmed även Sverige. Upplägget för backup-planen är närmast identisk med den lösning vi diskuterade i somras. Enda skillnaden är att då finansierades säkerheten till icke euroländer av ECB:s vinster. Nu kommer säkerheten i stället att finansieras genom upplåning. Precis som då kommer säkerheten att sättas in på ett konto. Avsikten är att det ska finnas ett stödprogram på plats den 20 augusti, men man vill ha backup-planen som en försiktighetsåtgärd.

Det lån vi pratar om nu är tänkt att bestå av det som i stort sett finns kvar av utrymmet i EFSM-mekanismen, som ju har ett tak. Det återstår ungefär 6 miljarder euro. Då är tanken att 4,3 ska gå till Grekland och 1,7

ska stå som säkerhet på ett konto för oss som inte är med i eurosamarbetet. Det innebär att Sverige och de andra icke-euroländerna undviker kreditrisk, precis som diskuterades i somras.

De formella beslutsstegen i EFSM är kvalificerad majoritet, men här har man sagt, precis som i somras, att man vill se ett konsensusbeslut.

Skriftlig procedur inleddes i går och skulle avslutas i går, men vi har från svensk sida begärt anstånd av parlamentariska skäl.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Jag föreslår att de som vill ha sakupplysningar och ställa frågor i detta skede ger sig till känna.

Anf. 4 JENS HOLM (V):

Tack för föredragningen! Jag undrar om två saker.

Vid tidigare EU-nämndsmöten har finansministern talat om att Sverige skulle kunna erbjuda hjälp för att strukturera Greklands skattesystem. Har regeringen erbjudit någon sådan hjälp? Hur har det i så fall mottagits?

Sedan var det frågan om Greklands återbetalning av bryggglånet. Kan finansministern säga något om det andra stora lånet? När ska pengarna börja betalas tillbaka, och vad är räntan?

Anf. 5 JOHNNY SKALIN (SD):

Jag är lite nyfiken på säkerhetsmekanismen. Om vi ställer upp på den garanteras vi att få tillbaka pengarna om Grekland inte kan betala tillbaka – vid en eventuell betalningsinställelse med hjälp av ytterligare upplåning. Kan jag få en fördjupad beskrivning av exakt hur det ska gå till, hur vi hålls helt skadeslösa? Varför är det rimligt att vi ska delta om euroländerna själva finansierar det hela?

Anf. 6 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Beslutet den 17 juli var ett nödfall. Vad är det som gör att det redan efter ett några veckor blir aktuellt ännu en gång? Vad jag förstår är taket nått. Kan man förvänta sig att det här ska hända igen, eller är man säker på att ESM går igång?

Anf. 7 ESKIL ERLANDSSON (C):

Jag förstår att det är svårt för finansministern att bedöma om hon tror på eller icke-tror på att det framförhandlade stödpaketet verkligen kommer på plats. Jag vill höra lite funderingar om detta.

Anf. 8 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Jag börjar bakifrån. Det gällde min bedömning av om det nya paketet kommer att komma på plats. Det är svårt att bedöma, men det är naturligtvis bra för processen att man har kommit överens om ett memorandum of understanding.

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Ett memorandum of understanding är ett viktigt steg för att få lånet på plats.

Désirée undrar varför frågan är aktuell igen. Förhoppningsvis kommer det inte att bli aktuellt igen. Tidsplanen var snäv; man skulle komma överens om många saker i ett kort spann, samtidigt som nya lån behövde förankras i de olika euroländernas parlament. Det var en snäv tidsplan. Vi hoppas naturligtvis att ett nytt EFSM-lån inte kommer att behövas utan att man hinner klart med stödprogrammet via ESM.

Precis som Désirée säger är EFSM så att säga slut. Det finns ett tak på hur mycket man kan låna via EFSM-mekanismen, och det taket är i praktiken i det närmaste uppnått. Anledningen till att det går snabbare med EFSM än med ESM är att villkoren för att betala ut de tillfälliga EFSM-lånen inte är riktigt lika omfattande som i ESM-mekanismen. Anledningen till att det är aktuellt igen är att det var fråga om en snäv tidsplan.

Sedan var det en fråga om säkerhetsmekanismen. Här handlar det om att det de facto kommer att finnas fysiska pengar som placeras på ett konto. Finansdepartementets bedömning är att detta är en fullgod säkerhet på samma sätt som det var i juli. Pengarna finns på ett konto, och om säkerhetsmekanismen utlöses kommer Sverige och de andra icke-euroländerna hållas skadeslösa. Anledningen till att vi över huvud taget behöver vara med är för att det är så EFSM-konstruktionen ser ut. Det är också orsaken till att man har skapat den nya mekanismen för EFSM.

Jens Holm frågade om de exakta villkoren för längden på lånet och räntenivåerna. Statssekreterare Karolina Ekholm har svar på de frågorna.

Har vi erbjudit hjälp? Vi har via Bryssel haft kontakter och sagt att om det finns intresse från Greklands sida kan vi ge stöd i form av hjälp med skatteförvaltning. Om det har hänt något ytterligare där under sommaren är jag inte helt uppdaterad på.

Nu får jag veta att återbetalningen av EFSM-lånet kommer att ske så fort ESM-lånet utbetalas. Det blir ett kort lån.

Jag har inte koll på räntenivån. Jag vet inte om statssekreterare Karolina Ekholm eller någon av tjänstemännen som sitter där har koll på räntenivån på EFSM-lånet.

Anf. 9 Statssekreterare KAROLINA EKHOLM:

Det är lite oklart om räntenivån. Det finns något påslag. Löptiden för lånet är maximalt tre månader. Precis som finansministern sa blir det ett ESM-lån. Det förväntas att EFSM-lånen återbetalas direkt när pengar från ESM kommer. Man kan väl också lägga till att ett villkor för både ESM-lånet och ett nytt bryggglån från EFSM är att det grekiska parlamentet vidtar ett antal åtgärder som har debatterats under natten.>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<.

Eurogruppen kommer att mötas nu under eftermiddagen.>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<. Sedan ska eurogruppen mötas och säga sitt.

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Har finansministern något ytterligare att tillägga?

Anf. 11 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Nej.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Då fortsätter vi partivis med ytterligare åsikter eller frågor.

Anf. 13 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Jag kommer att läsa upp mitt inlägg för att det ska bli mer korrekt och för protokollets skull.

Vår uppfattning hänger ihop med det vi sa vid det skriftliga samrådet förra gången. EU står inför stora utmaningar. Den grekiska krisen påverkar inte bara euroländerna utan även Sverige, de svenska skattebetalarna och den svenska exporten. Trots att Sverige inte har särskilt stor direkt exponering mot Grekland riskerar den allmänna oron och instabiliteten att leda till lägre ekonomisk tillväxt.

Greklands ekonomiska bekymmer drabbar hela Europa, så även Sverige. Det är av stor vikt att euroländerna hittar en lösning och att Grekland genomför den reformagenda som har lagts fram.

Vi anser att beslut som rör alla 28 medlemsstater av princip bör föregås av en process som innefattar alla medlemsstater. Förutom i juli 2015, gällande det förra EFSM-lånet till Grekland, har nödlånen till Grekland varit en angelägenhet strikt för euroländerna. Vi anser att det ska vara en fråga för euroländerna och att det är upp till euroländerna att lösa problemet.

Om och när länder utanför eurosamarbetet tvingas medfinansiera nödlån till Grekland riskerar det i förlängningen att slå mot svenska skattebetalare, särskilt med tanke på att lån till Grekland är förbundna med mycket hög risk.

Vi moderater har tidigare meddelat att vi är negativa till att såväl EFSM-lån som gemensamma EU-fonder finansierar nödlån till Grekland utan att vi har fått fullständig information om såväl finansieringen av nödlånen som effekterna för Sverige, svenska företag och svenska skattebetalare.

Förra gången sas det vara en engångsföreteelse och en unik situation. Och nu står vi där igen. Det kan inte och får inte bli en vana att euroländerna vänder sig till EU-28. Det är fortfarande en unik situation. Med de ställda säkerheterna där de svenska skattebetalarna garanteras att inte stå någon risk och icke-euroländer kompenseras fullt ut ifall ...[ohörbart] EFSM-lånen inte skulle betalas tillbaka när de förfaller, kan vi gå med på detta i dag.

Anf. 14 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Som nämnden känner till har vi sedan tidigare en skeptisk inställning till hela EFSM-proceduren där vi är med och finansierar risker för andra EU-stater, i synnerhet EMU-länder.

Vi har en negativ inställning till EMU och tror inte att EMU är ett positivt projekt för Europa eller medlemsländerna i den monetära unionen. EMU har inte fungerat vid tidigare kriser, och vi tror inte att det kommer att fungera i framtiden heller. Därför tycker vi principiellt att problem som förorsakas av att det valutasystemet inte fungerar ska finansieras av de länder som ingår i valutasystemet.

Om man kan ge en säkerhet till de länder som nu står utanför euron så att de undgår risk vid stöd till Grekland är det väl positivt i sig för de länder som vill delta i det här. Jag utgår från att Sverige vill göra det. Men vi vill inte göra det, av principiella skäl, framför allt eftersom det borde gå att strukturera på något annat sätt. Man skulle kunna använda den säkerhet som man kan ge till länder som står utanför valutasamarbetet till de länder som ingår i samarbetet i stället. Det vore en rimligare procedur för att hantera Greklands kris.

Vi anmäler alltså trots allt avvikande mening.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Då är det min egen tur att tala. Jag behöver kanske inte upprepa min åsikt om att de banker som från början lånade ut pengar till hög risk och fick en hög räntepremie på det är de som bör betala när den som lånat pengar inte kan betala tillbaka. De borde ha tagit den smällen.

Nu är lånen till stor del överförda till det offentliga och gemensamma. För att vi ska nå en långsiktig lösning behöver vi få med oss IMF. De kommer med de kombinerade kraven på reformer och vissa möjligheter till avskrivningar. Det är väl det framtidsscenariot vi ser.

Jag ser det här som en hjälp för länder som driver på i samma riktning som Sverige för att de kan få mer tid för att hitta bättre lösningar. Därför tycker jag att det är fullt rimligt att vi vidtar denna åtgärd, trots att det som skulle vara en engångsföreteelse nu har skett två gånger, som Moderaterna sa. Jag känner mig trygg med de garantier som ges rent konkret inom förslaget. Jag förutsätter också att den deklaration som gjordes av rådet inför förra beslutet självklart fortsätter att gälla även för detta beslut. Finansministern kanske kan bekräfta det.

Därför tillstyrker jag regeringens förslag.

Anf. 16 ESKIL ERLANDSSON (C):

Det är viktigt att Sverige ser till att värna de svenska skattebetalarnas pengar och i det här fallet ser till att säkerheter finns så att svenska skattepengar inte riskeras.

Jag kan inte bedöma de säkerheter som ställs. Men efter den redovisning som jag har fått är min lekmannabedömning ändå att det finns pengar på ett konto som tillräckliga säkerheter.

Under den förutsättningen säger jag ja till förslaget.

Anf. 17 TINA ACKETOFT (FP):

Det känns som att vi upprepar det vi sa på mötet i juli. Det som då sas vara en engångsföreteelse upprepas som sagt nu. Men jag kan inte heller se något annat sätt. Med de säkerheter som nu ställs och med den redogö-

relse som finansministern har gjort ställer Folkpartiet sig bakom regeringens ställningstagande.

Detta visar också väldigt tydligt att 28 länder hänger ihop i EU-samarbetet. Oavsett om vi ingår i EMU eller inte är vi nära förbundna med varandra. Det är ingen hemlighet att Folkpartiet tycker att även Sverige ska vara en fullvärdig medlem av EU i framtiden, det vill säga också ingå i EMU.

Anf. 18 JENS HOLM (V):

Vi har haft en avvikande mening när det gäller det här bryggglånet tidigare. Den ligger kvar. Vi tycker inte att det här är rätt väg för att lösa Greklands ekonomiska kris. Grekland borde få avskrivningar av sina skulder och erbjudas ett organiserat utträde ur EMU.

Jag är rätt övertygad om att vi kommer att fortsätta hantera det här problemet nästa år och många år framöver eftersom Greklands skulder bara kommer att växa med de nya lån som nu ges. Det kommer att vara extremt svårt för Grekland att få igång sin ekonomi ifall landet inte kan skriva ned sin valuta och vara fritt från EMU som har varit en hämsko på den ekonomiska utvecklingen i Grekland.

Det är också fel att alla EU-länder dras in i och med det här EFSM-lånet. Det här är ett problem och en kris inom euroländerna. Därför är det fel att alla EU-länder nu dras in, dessutom en andra gång.

Jag tycker dock att Sverige ska visa solidaritet med Grekland. Det är bra att regeringen har erbjudit sina tjänster vad gäller strukturering av skatteförvaltningen. Det är lite av en paradgren där jag verkligen hoppas att vi kan bidra till att Grekland kan få igång ett fungerande skattesystem.

Vänsterpartiet utesluter inte heller att Sverige skulle kunna erbjuda bilaterala lån till Grekland, på liknande sätt som jag vill minnas att vi har gjort i nutid till andra skuldsatta länder såsom Ukraina, Irland och så vidare. Grekland behöver självklart pengar. Men landet behöver pengar till investeringar och inte bara för att kunna betala tillbaka på nya lån.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Det var Désirée Pethrus tur, men hon kopplades bort. Under tiden vi väntar på henne kanske finansministern vill kommentera något av det som har sagts.

Anf. 20 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Ja, du hade en fråga om deklarationen kvarstår. Det har inte framkommit något annat än att den deklarationen kvarstår.

Noggranna tjänstemän på Finansdepartementet påpekar också att jag på mötet med EU-nämnden i juli sa att det kunde uppstå ett behov av att använda EFSM igen.

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Ja, och den som vill få det bekräftat kan gå till de skriftliga stenografiska uppteckningarna. Där kan man läsa exakt vad finansministern har sagt.

För ordningens skull och för att det ska komma med i protokollet ställer vi oss naturligtvis bakom regeringens förslag.

Det är som sagt en svår och komplicerad fråga. Det krävs noggranna avvägningar i varje enskilt sammanhang. Men som det ser ut just nu kan vi ställa oss bakom regeringens förslag.

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

Nu har Désirée Pethrus lyckats koppla in sig igen.

Under tiden har finansministern yttrat sig om saker som kanske inte var viktiga för just hennes inlägg. Vi får se.

Anf. 24 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Kristdemokraterna stöder regeringens redovisade ståndpunkt, även om vi anser att det finns många frågetecken i ärendet.

Vi behöver stabilitet i eurozonen. Men samtidigt är det nu upp till den grekiska regeringen och parlamentet att ta huvudinitiativ till vad som måste göras. Många frågor återstår att lösa. Den ena är att IMF säger att det behövs kraftfulla avskrivningar av skulder, medan till exempel Tyskland inte är beredda att göra det. Frågan är då vad det nya EFSM-lånet löser.

I det läge som råder och eftersom vi inte vill förstöra eurosamarbetet, där man i alla fall försöker hitta en lösning, stöder vi i nuläget regeringens ståndpunkt och förslag som kommer från kommissionen och rådet.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt, att det finns en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna och en något oliklydande avvikande mening anmäld från Vänsterpartiet samt ett antal medskick, deklarationer och ståndpunkter.

Jag tackar för deltagandet. Vi kan avsluta mötet.

Jag vill påminna om att nästa inplanerade möte är den 4 september kl. 10. Ha en trevlig helg allihop!

Innehållsförteckning

§ 1 Ekonomiska och finansiella frågor	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	2
Anf. 4 JENS HOLM (V)	2
Anf. 5 JOHNNY SKALIN (SD)	2
Anf. 6 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	2
Anf. 7 ESKIL ERLANDSSON (C).....	2
Anf. 8 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	2
Anf. 9 Statssekreterare KAROLINA EKHOLM.....	3
Anf. 10 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 11 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	3
Anf. 12 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 13 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	4
Anf. 14 JOHNNY SKALIN (SD)	4
Anf. 15 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 16 ESKIL ERLANDSSON (C).....	5
Anf. 17 TINA ACKETOFT (FP)	5
Anf. 18 JENS HOLM (V)	5
Anf. 19 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 20 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	6
Anf. 21 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 22 BÖRJE VESTLUND (S).....	6
Anf. 23 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 24 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	7
Anf. 25 ORDFÖRANDEN	7